

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

Sunnuntai 9.7.2017
messu klo 10.00
Jukka Hautala

5. sunnuntai helluntaista — ”Armahtakaa”

Evankeliumi Joh. 8:2–11

Varhain aamulla Jeesus tuli taas temppeliin. Hänen luokseen kerääntyi ihmisiä suurin joukoin, ja hän istuutui ja opetti heitä.

Kesken kaiken toivat lainopettajat ja fariseukset paikalle naisen, joka oli joutunut kiinni aviorikoksesta. He asettivat hänet Jeesuksen eteen ja sanoivat: ”Opettaja, tämä nainen on avionrikkoja, hänet tavattiin itse teossa. Mooses on laissa antanut meille määräyksen, että tällaiset on kivitettävä. Mitä sinä sanot?” He puhuivat näin pannakseen Jeesuksen koetukselle ja saadakseen sitten aiheen syyttää häntä.

Mutta Jeesus kumartui ja kirjoitti sormellaan maahan. Kun he tiukkasivat häneltä vastausta, hän suoristautui ja sanoi: ”Se teistä, joka ei ole tehnyt syntiä, heittäköön ensimmäisen kiven.” Hän kumartui taas ja kirjoitti maahan. Jeesuksen sanat kuultuaan he lähtivät pois yksi toisensa jälkeen, vanhimmat ensimmäisinä. Kansan keskelle jäi vain Jeesus ja nainen. Jeesus kohotti päänsä ja kysyi: ”Nainen, missä ne kaikki ovat? Eikö kukaan tuominnut sinua?” ”Ei, herra”, nainen vastasi. Jeesus sanoi: ”En tuomitse minäkään. Mene, äläkä enää tee syntiä.”

Hyvä Nilsin herättäjäjuhlille saapunut kuulija, hyvät kuulijat radioiden ääressä.

Evankeliumin kertomus piirtää eteemme tilanteen naisesta ja häntä uhkaavista kivittäjistä. Jos pyytäisin sinua kertomaan, kenen puolelle haluaisit kertomuksessa asettua, mitä vastaisit? Kenen sandaaleissa voisit kuvitella seisovasi? Kuka tai ketkä saisivat sinulta ymmärtävän katseen ja tuen ilmaisun?

En yllätyisi, jos vastauksesi olisi, että haluaisit asettua naisen puolelle. Niin meille on opetettu. Jo koululaiset tietävät, että kiusaamiseen on puututtava. Pienempää ei saa kiusata. Kiusatun puolelle on asetettava.

Sen sijaan yllätyisin, jos löytäisit itsesi kivittäjien joukosta. Yllätyisin, jos kertoisit, että tunnet kivittäjän roolin luontevaksi tuossa tilanteessa ja että haluaisit liittyä heidän seuraansa.

Tarvitseeko näin yksinkertaista läksyä vielä opiskella? Emmekö ole sen jo tuhannesti kuulleet? Emmekö muka tarkalleen tiedä, mikä on oikea vastaus? Miksi siis tämä läksy?

Yhteisön aggressio

Jos asiaa katsotaan laajemmin, voi todeta, että kiivastumisen ja kivittämisen tilanteet toistuvat Raamatun lehdillä kymmeniä kertoja (esim. Matt. 21:35; Luuk. 20:6; Joh. 10:31; Apt. 5:26; 7:58–59; 14:5 jne.).

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

Kivittäminen ei ole vain historiaan jäänyt asia. Sitä tapahtuu myös tänään. Kivittämisen takana aikakaudesta riippumatta on jollakin tavalla sama syntymekanismi. Se vaatii taakseen yhteisön tuohtumuksen, ärsytyskynnyksen ylittymisen, joukkovoiman tunnun; se vaatii helposti rajattavan uhrin, syyllisen, kohteen. Kivittämällä poistetaan paha sinun, minun — meidän keskuudestamme.

Kivittämiselle on sukua monet muut yhteisön langettamat tuomiot. Keskiajalla sytytetään noitaroviot, lännenelokuvien maailmassa lynkataan ja sotien keskellä laitetaan pystyyn kenttäoikeudenkäynnit ja teloitukset. Yhteisöillä näkyy olevan voimakas ote yksilöön. Kun yhteisön arvoja on loukattu, sen sappi voi kiehahtaa ja sytyttää ”pyhän vihan”. Kansan pikatuomio on voimakas ase, eikä se johda useinkaan oikeuden toteutumiseen.

Mooseksen lain mukaan aviorikoksen tehneet oli kivitettävä. Johanneksen evankeliumikertomuksessa yhteisön miehillä oli laki, perinne ja voima puolellaan. He toteuttivat velvollisuuttaan poistaa paha keskuudestaan. Näin heille oli opetettu (3. Moos. 20:10, 5. Moos 22:22).

Tästä etäisestä Raamatun, sotien tai yhteisöjen maailmasta ei ehkä sittenkään ole kovin pitkä matka omaan aikaamme. Vaikka ihminen tänä päivänä olisi oppinut pidättäytymään väkivallasta, aggressiosta ja kriittisen asenteensa näyttämisestä kohtaamistilanteissa, syttyy vihapuhe helposti näppäimistöllä tekstiruutua tuijottaessa. Se leviää sähköisessä todellisuudessa nopeasti ja kulovalkean tavoin. Vihapuheen kohteeksi joutunut kärsii nopean tuomion, ja tuomion langettajien sanat jäävät serverien ja hakukoneiden uumeniin määräämättömäksi ajaksi. Niin kuin ovat jääneet Raamatun lukuisat kivittämiskertomukset.

Mitä ovat tänä päivänä keskuudessamme ne pyhät arvot, se loukkaamaton alue ja kunnia, jotka saisivat meidät ottamaan oikeuden omiin käsiimme, poimimaan maasta kivet ja heittämään ne kohteeseensa? Mitkä asiat kiehauttavat minussa sapen niin, että olen valmis sinkoamaan tuomioni tietokoneen näppäimistöltä vihani kohteeseen? Minkä joukon vaativiin huutoihin liitän oman ääneni? Minkä joukon voimakas mielenilmaus ansaitsee peukutukseni?

Olemmeko sittenkään oppineet päivän evankeliumin läksyä?

Vihapuheen juuret

Kivittäjien kohteena oli nainen. Asetelman ylivalta on murskaava: miesjoukkio, kivet ja pyhä oikeudentunto vastaan aseeton nainen. Vihan kohteena oleva on yksin. Hän on erilainen, hän on heikko, hänessä on paha. Vaikka nainen olisi jokaista yksittäistä syyttäjäänsä vahvempi, niin tässä asetelmassa hän uhkaa murskaantua. Häntä vastaan ei ole vain miesylivoima, vaan koko heitä ympäröivä perinne, arvot ja laki: maassa maan tavalla.

Sama asetelma toistuu yllättävästi joka päivä eri puolilla maailmaa — myös aivan lähellä. Jotenkin ihmisessä elää halu asettua yhteisön voimalla valitsemansa yksilön yläpuolelle. Pahimmassa tapauksessa tämä asettuminen on nitistävää, vihamielistä ja tuhoisaa.

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

En voi olla ajattelematta tässä kohtaa niitä erilaisia tilanteita, joissa yhteisöllä on syynsä nimetä paha ja poistaa se keskuudestaan. Näitä tilanteita kohtaavat päivittäin naiset työelämän ja vaikuttamisen foorumeilla. Näitä kohtaavat yhteiskunnan syrjässä sinnittelevät ihmiset, näitä kohtaavat kehitysvammaiset, maahanmuuttajat ja lukematon määrä muita ihmisiä, jotka eivät yksilöinä voi olla yhteisön silmissä täysivertaisia jäseniä.

Yhteisön pelot, sen turvallisuushakuisuus, sen perinteet ja tavat puristuvat oikeutukseksi hävittää paha keskuudesta tai ainakin poistaa se silmistä.

Liike voittaa äänen

Evankeliumikertomuksessa ei ollut vain joukko miehiä ja yksi nainen. Se kertoo myös Jeesuksesta, joka harjoitti melkoista draamaa. Kun häntä tultiin haastamaan, hän näytti pakenevan sijaistoimintoihin kumartamalla maahan ja kirjoittelemalla sormellaan hiekkaan. Tiukkaamisen jälkeen hän suoristautui ja sanoi vain: "Se teistä, joka ei ole tehnyt syntiä, heittäköön ensimmäisen kiven." Tämän jälkeen hänen kerrotaan taas kumartuneen kirjoittelemaan maahan ja sinä aikana syyttäjät vähitellen poistuivat paikalta. Muiden mentyä Jeesus taas kohottaa katseensa ja käy lyhyen mutta tärkeän keskustelun naisen kanssa.

Kuvaus Jeesuksesta kirjoittamassa on ainutlaatuinen. Mitä hän oikein kirjoitti? Tähän me emme tiedä vastausta, mutta monenlaisia arvauksia on esitetty. On arveltu, että hän kirjoitteli kaikessa hiljaisuudessa kivittäjien syntilistaa hiekkaan. On myös pohdittu, viittasiko Jeesus Jeremiaan kirjaan, jonka 17. luvussa todetaan että "Juudan asukkaiden synty on kirjoitettu rautapiirtimellä, kaiverrettu timanttikärjellä heidän sydämensä tauluun" (Jer. 17:1) ja että "Minä, Herra, tutkin sydämet, tiedän salaisimmatkin ajatukset" (Jer. 17:10).

Näin hän olisi vaihkaa asettanut kivittäjien eteen peilin ja herättänyt heidän omiatuntojaan. Niin tai näin — liike voitti äänen. Se vangitsi joukon huomion ja sysäsi liikkeelle jonkinlaista mielenmuutosta. Kehotus kiven heittämisestä sisälsi voimakkaan vaatimuksen: "se, joka teistä on synnitön, heittäköön ensimmäisen kiven". Tähän ei joukossa rohkeutta löytynyt. Kukaan ei rohjennut ensimmäisenä ilmoittautua ryhmän edessä synnittömäksi. Merkille pantavaa oli myös ohimennen mainittu asia, että vanhimmat läsnä olleista luopuivat kivitysaikeista ensimmäisenä. Oliko tässä kysymys pitkän elämän tuomasta viisaudesta, tai siitä, että elämä oli opettanut, ettei virheetön ole kukaan, ja että itsekkin oli ehkä jo lukuisia kertoja tullut virheittensä jälkeen armahdetuksi?

Jeesus itse "kivitettynä"

Naisella oli puolustajansa. Hän sai mennä. Jeesuksella itsellään ei puolustajia ollut. Yhteisön pyhä viha, joukossa tiivistynyt kiihko ja halu osoittaa ja nimetä paha ajoivat hänet ristille. Tällaisessa olemme mekin ehkä — jos emme syyttäjien ja kivittäjien joukossa — niin ainakin voimattomina katselemassa sivusta karua näytelmää. Näitä näytelmiä tapahtuu televisioruudun molemmin puolin joka päivä.

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

Vierailin kesäkuussa itäisen Saksan alueella kolmen läpi Lutherin jättämiä jalanjälkiä. Ohjelmaan kuului myös käynti Buchenwaldin keskitysleirillä ja sieltä korviini jäi soimaan saksalaisen papin, Martin Niemöllerin runo (1892–1984) vapaasti suomennettuna:

”Ensin he etsivät sosialisteja. Minä vaikenin, koska en ole sosialisti. Sitten he tulivat hakemaan ammattiyhdistysihmisiä. Minä vaikenin, koska en kuulunut heihin. Sitten he tulivat hakemaan juutalaisia. Pidin suuni kiinni, koska en ole juutalainen. Sitten he tulivat hakemaan minua — eikä jäljellä ollut enää ketään, joka olisi puhunut puolestani.”

Hyvä ystävä. Kristus tulee keskellemme. Hän tulee tilanteisiin, joissa minä olen jo poiminut kiven kouraani. Hän tulee, kun minua uhataan kivittää. Hän puhuu puolestamme. Hän piirtää hiekkaan yhä sanoja, jotka vaativat katsomaan ihmistä. Ihmistä minussa itsessäni sisimpään saakka. Ihmistä toisessa, lähimmäisessä. Sekä lopulta Kristusta, ihmistä, jota katsellessa me voimme nähdä myös Jumalan.